

Mål och handlingsplan för

DANS

i Västra Götalandsregionen

Inledning

Västra Götalandsregionen är väl förberedd att kunna ta stora steg i utveckling av och tillväxt i dans. Här finns i storstaden Göteborg såväl balett-kompani, en ”fri dansscen” som utbildningar. Här finns också ett litet s.k. danssamhälle vilket förenklat betyder öppenhet mot varandra och mot utomstående i ”dansscenen” i Göteborg.

Göteborg är också huvudsäte för svensk musikalproduktion och musikalutbildning vilket är ett område som tydligt gränsar mot, men också innehåller delar av det dansområde, som här är föremål för ett förslag till mål och handlingsplan.

I det arbete som föregått den här skrivningen och som har pågått sedan januari 2004, har jag i dialog/samtal mött ett stort antal personer från danslivet i Göteborg, företrädare för flera teatrar och från utbildningar. Jag har också mött politiker både från Västra Götalandsregionen och från Göteborgs kommun samt företrädare för näringslivet i regionen.

Den tid som givits detta uppdrag har i sig uppsatt ramar för det och de förslag jag nu överlämnar är handgripliga och noga valda för att göra verkan i den stora helheten av dans i Västra Götalandsregionen. Ett konstområde som inte bara reproducerar utan också nyskapar är alltid mycket komplext. Det nya visar sig inte alltid där jag förväntar mig att få möta det utan ofta någon annan stans. Jag ger mig inte in och petar i befintliga verksamheter utan ställer där breda förslag. Det behövs mycket upplevd frihet för att ett konstområde ska blomma.

Enskede i maj 2004.

Jan Zetterberg

Disposition

- 1.** Dans en internationaliserad konstart. Västra Götalandsregionens plats i Sverige, Europa och världen.
- 2.** Övergripande mål och verksamhetsmål.
- 3.** Nyckeln mellan Västra Götalandsregionen och dess storstad, Göteborg.
- 4.** Danskontorets tre sidor, dess grund, förankring och verktyg.
- 5.** Vad är samproduktion i residens och varför?
- 6.** Teatrar och spelplatser för dans i Västra Götalandsregionen utom Göteborgs teatrar, Göteborgs-Operan och Västsvenska Teater och Dans.
- 7.** GöteborgsOperan i Göteborg och Skövde och Västsvenska Teater och Dans i Uddevalla och Borås.
- 8.** Teatrarna i Västra Götalandsregionens storstad, Göteborg och dess internationella dans och teaterfestival.
- 9.** I Göteborg ska den nya dansen växa fram. Den ”fria dansscenen”, grundutbildning och universitet.
- 10.** Dans som medel för personlig utveckling, i skola, i social samvaro etc.
- 11.** Tidplan för snabb uppbyggnad av Danskontoret och dess koppling till den nationella dansbiennalen 2006 som VGreionen beslutat vara värd för.
- 12.** Tidplan i långsiktig strategi för utveckling och tillväxt av dansområdet.
- 13.** Lista över alla förslag i handlingsplanen.
- 14.** Summering och efterord.
- 15.** Lista över personer jag mött i samtal om mål och handlingsplanen.

1. Dans en internationaliserad konst- art. Västra Götalandsregionens plats i Sverige, Europa och världen

Dans måste förstås som någonting vi människor bär med oss. Någonting inuti var och en av oss. En möjlighet för de flesta. Ett läromedel, ett medel för personlig utveckling, ett medel i social samvaro, ett medel i läkeprocess, ett befrielsemedel etc.

Befrielsemedlet dans är i första hand knutet till unga människors sociala kulturer och till konstarten dans. I denna skrivning är det i första hand konstarten dans som avhandlas utifrån sina bägge på olika sätt aktiva poler: publiken och de som bär fram dansen.

Danskonst har dansen som mål. I sin oändliga mångfald och variationsrikedom över hela världen visar den på oss om och om igen. I danskonsten söker människan sig själv och visar på sig själv. Ett outtömligt ämne är människan i sig och en uråldrig konstart är dansen som tar hennes egen kropp i anspråk. Fortid eller framtid eller fortid och framtid. Är det människan i sig som är det största hindret för den utveckling hon själv mätt ut åt sig.

Dansen och danskonsten har hyllats och fördömts, men den är inuti oss och i den syns vi vare sig vi gillar det vi ser eller väljer att inte alls känna igen oss. På liknande sätt som musiken förenar dans människor över hela världen. Den öppnar för möten människa och människa emellan över nationsgränser och språkgränser på förutsättningen att den är tillräckligt bra.

Bra danskonst från Västra Götalandsregionen sätter Västra Götalandsregionen i centrum och skapar förutsättningar för samarbete hemma, i EU och i världen samtidigt som öppenhet mot och samarbetsvilja med svenska och europeiska regioner främjar förutsättningarna för skapande av det idag angelägna danskonstverket i Västra Götalandsregionen.

2. Övergripande mål och verksamhets- mål för dans i Västra Götalands- regionen

Övergripande mål för Västra Götalandsregionens danspolitik skall vara:

Att till alla innevånare i Västra Götalandsregionen kunna erbjuda dans som väg i individuell utveckling och som en konstart där vår samtid speglas genom människan, där människor i mångfalds-, jämlikhets- och genusperspektiv har plats bredvid varandra och där vår historia gör vår samtid och framtid lättare att se.

Genom att sätta upp danspolitiska mål ska Västra Götalandsregionen styra utveckling och tillväxt av dansen genom:

- Att aktivt arbeta med tidsmätt som verktyg i handlingsplanens verksamhetsmål. Exempelvis ska långsiktiga verksamhetslinjer förstås som minst 10 åriga medan kortsiktiga ska förstås som stegvis förflyttning i måltrappa.
- Att främja hög kvalitet och bara tillräckligt bra kvalitet i dansen som konstart.
- Att aktivt söka samverkan i den egna regionen, i andra svenska regioner, i den europeiska gemenskapen och i världen så att Västra Götalandsregionens dans deltar i aktuella och angelägna frågor och ställningstaganden om dansen som konstart.
- Att genom dansen ge den unga människan en värld att upptäcka och utforska genom sin egen kropp och genom konstdimensionen.
- Att genom att göra danskonst tillgänglig för människor i Västra Götalandsregionen ta bort den särstämpel som utesluter den stora publiken från konstområdet eller omvänt att främja mötet med ny publik så att den kritiska punkt uppnås där slutenheten i kretsen av publik och utövare som idag är dess grund inte längre behövs.

Med mångfald avses inte i första hand variation på enfald utan att den kommer ur ett djupare skikt som exempelvis en annan värderingsgrund. På denna förståelse av ordet föreslås följande målskrivning:

- Att mångfald aktivt stöds och att experiment och tradition förstås som nödvändiga sida vid sida.

3. Nyckeln mellan Västra Götalandsregionen och dess storstad, Göteborg

Att finna den nyckel som öppnar för en aktiv konstruktiv relation mellan Västra Götalandsregionen och storstaden Göteborg är själva navet i denna mål och handlingsplan för dansen.

Problemet har inte en uppenbar lösning. Det skulle kunna tyckas självklart att nyckeln/navet måste finnas i storstaden Göteborg där dansen i Västra Götalandsregionen har sin grund och bas. Det danskontor som föreslås här nedan har dock uppenbara fördelar med sin fria ställning vis a vis Göteborg och med Västra Götalandsregionen i sin helhet som närområde.

Marknaden för dans är inte stor i Sverige och tillväxten av dansområdet är starkt knuten till behovet att nå ut med dansen. Att nå ut med dansen eller omvänt att nå in med dansen kräver ett kvalitativt tilltal men också lust och motivation att folkbilda. Att dansens talan förs av dem som både har kunskap och tycker om bredden i sitt konstområde är själva förutsättningen..

4. Danskontorets tre sidor:

- a. i regionen,
- b. i Göteborg,
- c. i Sverige, i EU och internationellt
dess grund och förankring
- d. I Västra Götalandsregionens kulturpolitik,
- e. dess personal,
- f. och verksamhetssätt och dess verktyg.
- g. Publikarbete, information och marknadsföring,
- h. inköpta föreställningar,
- i. samproduktioner/residenser,
- j. projekt,
- k. koordination och turnéläggning.

4 a b c

Danskontorets tre sidor kommer av dess olika relationer med region, Göteborg, Sverige, EU och övriga världen. Dess sida gentemot Västra Götalandsregionen består i samarbete/samverkan med varjehanda regional part.

Mellan Danskontoret och respektive regional part upprättas avtal om samarbete. Kortsiktigt

eller långsiktigt. På prov eller för stadigvarande samarbete. I samarbetet uppdrar den regionala parten åt Danskontoret att arrangera, samproducera, projektera verksamhet på dansområdet. Danskontoret har kompetensen eller vet var de finner den.

Gentemot Göteborg är Västra Götalandsregionen intilliggande arbetsmarknad och därför en viktig köpare, samproducent m.m. I denna relation är Danskontoret en tydlig part för Göteborgs "dansscen" att vända sig till och omvänt kan Danskontoret i Göteborg engagera sig i olika former av projekt.

Danskontoret är för Västra Götalandsregionen medlem i Dansnät Sverige och andra jämförliga nationella nätverk. Danskontoret bevakar också sina intressen på svenska, nordiska, europeiska festivaler, biennaler, möten och bygger upp en informationsbank för sitt eget och sina partners samt Västra Götalandsregionens behov.

4 d e f

Danskontoret är Västra Götalandsregionens instrument för utveckling och tillväxt på dansområdet och del av Västra Götalandsregionens kulturkontor. Av praktiska skäl är den bästa lokaliseringen i Göteborg.

Dess personal är noga vald för sakkunskap på dansområdet, för samarbetsförmåga m.m. Danskontoret består av följande yrkesgrupper: danskonsulenter, producenter/projektledare, tjänst för publikarbete, information och marknadsföring, tjänst för teknik och lokaler/spelplatser/teatrar. Löner, ekonomi och personal hanteras centralt genom kulturkontoret.

Danskontoret verkar genom samarbete där det bl.a. kompletterar regionala parter som saknar viss kompetens. Det kan så exempelvis ha separata avtal med Konserthuset i Vara, Kulturhuset i Skövde, Kulturbruket på Dal som bygger på att det hjälper till att realisera de arrangemang och en profil som respektive spelplats/teater eftersträvar.

Samarbete ska förstås så att Konserthuset i Vara tillsammans med Danskontoret diskuterar möjligheter och alternativ för verksamheten i Vara. Det är viktigt att den lokala parten är synlig i de verksamhetsval som görs och tar sin del av ansvaret för dem. På detta sätt kommer Danskontoret att samarbeta med en stor mängd regionala partners och kan så samordna intres-

sen av varje slag exempelvis gemensam information som gör regionen synlig för sina egna.

Vad gäller teknisk utrustning ska Danskotoret ha en egen resurs att samarbeta med.

4 g h i j k

Parallellt med alla arrangemang arbetar Danskotoret med publikarbete, information och marknadsföring och söker där samarbetspartners som exempelvis Skådebanan. Detta ska förstås så att publikarbete, information och marknadsföring är kontinuerligt högprioriterade i Danskotorets verksamhet.

Färdiga föreställningar. Föreställningar som produceras i samproduktion/residens och alla de uppgörelser som reglerar offentlig respektive slutna föreställningsverksamhet. Biaktiviteter och projekt helt utan föreställningar är hela tiden förankrade i målen för Västra Götalandsregionens danspolitik och med berörda parter.

Koordination i turnéläggning av föreställningar och all möjlig annan samordning synlig och osynlig är av stor betydelse men inte bara för att det är praktiskt att samordna den utan också för att det på olika plan kan ge mervärden.

5. Vad är samproduktion i residens och varför?

En samproduktion i detta sammanhang är när flera parter tillsammans med en dansgrupp producerar en dansföreställning. Varje part, alltså också dansgruppen, bidrar men bidraget kan vara av olika slag som exempelvis pengar, lokaler och teknik, marknadsföring m.m.

Med residens menas att dansgrupp ifråga inte är bosatt på platsen där produktionsarbetet sker. Med fler parter delas kostnaderna och de som köper den färdiga föreställningen blir fler. Institutioner för dans finns i huvudsak i storstäderna och i dem finns också de fria dansgrupperna, dansare, koreografer m.fl., utbildningar, danskritiker, forskare, historiker m.fl., alltså hela den "dansscen" som är grund för konstområdet och som till största delen frilansar på den tillgängliga marknaden. Det finns till exempel inte en tillsvidareanställd koreograf i Sverige.

Med samproduktion i residens kan dansen lyftas ut ur storstadsområdena och tillfälligtvis planteras hos människor i mindre samhällen

men dans kan naturligtvis på samma sätt också vitalisera i storstaden.

6. Teatrar och spelplatser för dans i Västra Götalandsregionen utom Göteborgs teatrar och utom GöteborgsOperan och Västsvenska Teater och Dans

Reguljära teaterscener finns i Borås, Falköping, Skövde, Trollhättan, Uddevalla, i Vara konsert- och i Åmål. Storleken på scenerna varierar. Härutöver finns spelplatser av alla de slag. På två av dem Gunnebo Slott och Kulturbruket på Dal finns redan särskilt profilerad dansverksamhet. Intresse finns också från både museer och folkhögskolor där mötet med en annan konstform kan stimulera både den egna verksamheten och föra med sig en ny publik.

Ovanstående teatrar med fler spelplatser är alla konkreta exempel på regionala parter med vilka Danskotoret kommer att söka former för långsiktig samverkan i profilering av respektive plats..

7. GöteborgsOperan i Göteborg och Skövde och Västsvenska Teater och Dans i Uddevalla och Borås

GöteborgsOperan har med sin nya satellit Skaraborgsteatern i Skövde skapat ny förutsättning för verksamhet och förankring i regionen. Denna är ännu bara riktad mot musikalproduktion och har sin spelplats i Göteborg på GöteborgsOperans lilla scen.

Det är viktigt att GöteborgsOperans lilla scen används regelbundet, som nu har tagit sin början och att detta utvecklas till att också omfatta mindre produktioner av baletten, Västsvenska Teater och Dans / Älvsborgsteaterns dansproduktioner och gästspel av fria dansgrupper/dansproduktioner.

Ett ibruktage av den lilla scenen borde för dansen och för den egna balettens del kunna skapa en öppnare miljö och ett närmande till såväl ny publik som till "konstscenen" i Göteborg i vilken då den "fria dansscenen" innefattas. Det är naturligtvis förenat med svårigheter att med en begränsad numerär dansare både producera stora och små program men det har tydliga po-

änger att ett polariserat samtal inom baletten och operahuset då lättare kan komma till stånd.

Baletten måste söka och välja långa utvecklingslinjer i sin verksamhet på principen att det som blommar idag planterades för fem eller kanske tio år sedan. Att GöteborgsOperans balett nu allt oftare ses utanför Västra Götalandsregionen är ett stort, viktigt och nödvändigt steg i balett-kompaniets utveckling. I det redan existerande samarbetet med Balettakademien i Göteborg är GöteborgsOperan föregångare på en väg som bör utvecklas, se punkterna 9 och 13.

Ytterligare ett utvecklingssteg tas i produktionen av "Jeerk", hösten 2004, där balettchefen går in som mentor för gruppens medlemmar, som inom parentes möttes under sin utbildning på Balettakademien i Göteborg.

Västsvenska Teater och Dans producerar genom Älvsborgsensambeln i Borås dansföreställningar för barn och ungdom. Verksamheten har i perioder varit mycket framgångsrik och inte bara nått långt ut i Västra Götalandsregionen utan också nationellt.

Västsvenska Teater och Dans har ett utmärkt produktionsmaskineri med dansstudios i både Borås och Uddevalla och med egen tillverkning i fullt utrustade verkstäder på Bohus teater i Uddevalla. På teatern finns idag också den bästa kunskapen om Västra Götalandsregionens alla tillgängliga spelplatser, deras tekniska utrustning och deras möjligheter för olika ändamål.

Med sina dubbla säten i Västra Götalandsregionen och med sin särskilt profilerade kunskap om regionen i sin helhet är Västsvenska Teater och Dans en intressant samarbetspartner för Danskontoret. Den tekniska utrustningspool som föreslås knytas till Danskontoret kan förläggas till Västsvenska Teater och Dans eller köpas av densamma. På samma sätt kan Danskontoret ges tillgång till den tekniska tjänst som kontoret ska rymma i ett avtal med Västsvenska Teater och Dans.

Likaså kan Bohusläns teaters verkstäder användas i tillverkning knuten till av Danskontoret framförhandlade samproduktioner i residens. Det finns kort sagt många potentiella kontakter mellan det föreslagna tillskapade Danskontoret och Västsvenska Teater och Dans varför jag föreslår att de prövas ur ekonomiska och personella utgångspunkter. Jag föreslår också och

i konsekvens med ovanstående att Västsvenska Teater och Dans väljer att arbeta med den fria dansscenen på samma sätt som Danskontoret och att detta ska förstås så att ett fåtal dansarkontrakt vid Älvsborgsteatern inte kan konstituera en dansinstitution, som rimligtvis skulle kräva en ensambel med minimum tioalet dansarkontrakt.

Jag väljer att föreslå som det mest konstruktiva att Västsvenska Teater och Dans aktivt på samma sätt som Danskontoret arbetar med frilansscenen såväl i Göteborg som nationellt och internationellt. Den nuvarande frilansscenen med fristående danskompanier och individer måste tas i anspråk i ett system som använder frilansmarknaden och inte motsätter sig den.

8. Teatrarna i Västra Götalandsregionens storstad, Göteborg och dess internationella dans och teaterfestival

Göteborg har ett flertal teatrar och på några av dem visas dans regelbundet. De är: Pusterviksteatern med cirka 200 platser, Atalante med cirka 90 platser vid dansföreställningar och 24 kvadrat med cirka 15 platser.

Av dessa tre är det bara 24 kvadrat som bara visar dans. Atalante som kan sägas drivas av ledande personer i Göteborgs dansscen har efter en början i dansens tecken valt att arbeta med en repertoar som överskrider konstgränser.

Pusterviksteatern blandar också och står nu inför en översyn och omstart av sin ägare Göteborgs kommun.

Folkteatern visar undantagsvis dans när den kan trängas in i repertoaren men är inte särskilt lämpad för just dans.

Göteborgs stadsteater har tidigare i perioder fungerat som större gästspelsscen för dans och är synnerligen lämpad också för dansföreställningar. Stadsteatern disponerar sin stora scen och studion samt Backa teater.

Gamla operahuset, Storan, har av kommunen hyrts ut till SAMI i ett långtidskontrakt. Till Storan disponerades också för baletten, det s.k. Rostrum med en mycket stor studio/balettsal som också användes som liten föreställningslokal. Idag finns få repetitionsstudios med undantag av ett välkommet nytillskott, Dansbyråns studio.

Från den fria dansscenen i Göteborg har framförts förslag på en egen teater för dansen i Storan alternativt Pusterviksteatern alternativt i en ny lokal samtidigt som en tydligt dansförankrad teater som Atalante valt att blanda dans med annan konst.

Hade de stora teatrarna i Stockholm givit dansen plats som varande en av scenkonsterna hade Dansens Hus inte kommit till och kanske hade textteaterns kris varit mindre. I ett demokratiskt samhälle är det inte en gång för alla bestämt vilken av scenkonsterna som är bäst för oss.

Härav förslaget ett uppdrag åt Göteborgs stadsteater att ge plats åt dansen i sin verksamhet på det att den må göra verksamheten rikare såväl utåt som inåt. Dans på Göteborgs stadsteater tillskapar också den teatersalongsstorlek som dansen i Göteborg saknar. En större ny publik behöver möta dansen i en öppen miljö, dvs. där jag som ny inte känner mig som en främling och där en tillräckligt stor publik kan möta dans kväll efter kväll. Mängden publik för dans måste nå upp till den kritiska punkt varifrån dans når ut i samhället, där den inte längre innesluts i sin egen nisch.

Göteborgs internationella dans och teaterfestival genomförs vartannat år och presenterar i hög grad nyheter från den internationella dans och teaterkartan. Också nycirkus tar plats i repertoaren.

Festivalen är Sveriges enda och har goda förutsättningar att behålla den positionen. I Göteborgs format blir festivalen synlig inte bara i sitt närområde utan också nationellt och internationellt. Jämför *Springdance* i Utrecht och *Holland Dance Festival* i den Haag.

På samma sätt som i exempelvis Utrecht tar festivalen i anspråk alla befintliga teatrar och spelplatser. Den drar ut medborgarna på gator och torg och lockar in dem i små och stora teatrar. En viktig fråga är hur festivalen verksamhetsmässigt balanserar mot mellanliggande tidsrymd. Blir festivalen en ö dit båtar bara går vartannat år eller finns där levande förhållningssätt till festivalen i alla de ordinarie verksamheterna i mellantiden.

Mitt förslag är att festivalen förankras i alla de verksamheter/institutioner vars lokaler tas i anspråk samt i omkringliggande festivaler, ex. filmfestivalen, m.fl. för att möjliggöra ett långsiktigt samtal och planering och att någon form

av styrgrupp tillförs festivalen som både kan fungera som stöd och diskussionspart för festivalledningen.

9. I Göteborg ska den nya dansen växa fram. Den "fria dansscenen", grundutbildning och universitet

Dansen omtalas ofta som tillhörig storstaden. I det ständiga pånyttfödandet av dans i konstdimensionen möts hela tiden olika konstnärsgrepp i skapelseprocessen av det nya danskonstverket. I dansarens vardag ingår daglig träningsklass jämsides med repetitioner och föreställning. I Göteborg finns Danscentrum Väst med en dansstudio för sina medlemmar där också daglig träning för frilansdansare äger rum. I kommunen finns också en danskonsulent.

Om systemet är komplett ska här också finnas utbildningar på flera nivåer och i alternativa danstekniker och en internationell dansfestival. Göteborg uppfyller alla dessa behov och har därför alla förutsättningar att vara Västra Götalandsregionens utvecklingsbas för dans. Med grund i nuvarande "fria dansscen" och med väl riktade insatser kan "dansscenen" i Göteborg bli självförsörjande i meningen att den såväl kan samverka som konkurrera med andra svenska storstadsområden som med Europa och världen.

Utveckling och tillväxt på dansområdet har sin grund från många olika håll och kräver flerfaldiga kvaliteter av det nya dansverket. Dansens tänkande är ickelitterärt och arbetar i ett landskap av tid och rymd med den mänskliga kroppen som ankare i mening av dess begränsningar. En bred bas kräver en sylvass spets och dansen är ett utmanande forskningsområde. Som ett grundämne eller en formel för delar i vår existens hör dansen på forskningsnivå lika mycket till humaniora som till tekniska m.fl. fakulteter.

De åtgärder som kan flytta fram dansområdets positioner måste styras av konstområdets krav och dessa måste vara kalibrerade mot såväl andra svenska regioner och en nationell danspolitik som mot den europeiska gemenskapen. De kan följaktligen inte vara styrda av sysselsättningskrav eller annat som är främmande för dansen som konststart. Dansens tillväxt sker i första hand i det offentliga rummet. Det är där bägge parter i exempelvis en föreställning, indi-

viden i publiken och aktörerna i dansverket, har full frihet i mötet. Där det inte är styrt av nyttan av konstverket, som exempelvis ett läromedel. Av följande förslag.

- a.** Årligen (alternativt vart annat år) arrangerande av en västsvensk dansplattform där unga aktörer på dansområdet får tillfälle att/utmanas att visa sin dans, sina tankar, sitt ställningstagande för publik och jury.

Den västsvenska plattformen kan välja att inbjuda deltagare utanför Västra Götalandsregionen som ett medvetet val i kontaktbygge och kunskapsutbyte. Den västsvenska dansplattformen ger priser i form av mentor-, fadderskap och produktionshjälp och uppmuntar så att växa det som publik och jury bedömt ge mersmak.

- b.** Mentor-, fadderskap och produktionshjälp.

- c.** Projekt med de postgymnasiala dansutbildningarna på förutsättningen att dansutbildningarnas elever inte behövs för att bära projektet utan för att låta dem möta den professionella produktionsgången. Projekt på denna punkt är avsedda att motverka lufttäta skott mellan utbildning och yrkesliv.

I musikalproduktionen vid Göteborgs-Operan tillämpas denna princip med gott resultat varför den regelmässigt också borde användas i dansproduktion. GöteborgsOperan påbörjar också användande av mentor i musikalproduktionen ”Jeerk”.

- d.** Fråga om samlokalisering av Göteborgs kommuns danskonsulent med Västra Götalandsregionens danskontor.

- e.** Etablering av ämnet dans vid den konstnärliga fakulteten vid Göteborgs Universitet är av stor vikt. Om den dansande människan, om dans som konst ska respekteras måste samhället visa det i sina mest respekterade institutioner. En utbildning i dans på högsta nivå är en utbildning där dans i sig är målet och så förståelse av människan.

Utbildningen bör byggas upp i strikt kongruens med Europeiska Universitet så att svenska studenter är jämbördiga sina europeiska kollegor. På Europeisk grund förstklassiga

lärare och urval av studenter måste vara grund för ämnet dans vid Göteborgs Universitet.

- f.** På förståelsen av att det tar lång förberedelse-tid att etablera ett nytt ämne vid Göteborgs Universitet vill jag föreslå att universitetet ger 5 och 10 poängskurser i dansteori med början nu. Dansens kulturhistoria, vår samtid i dansen och exempelvis frågeställningen vad är dans vore en utomordentlig övning för såväl studenter vid andra fakulteter, Göteborgare i gemen och för medlemmar i Göteborgs dansscen.

Föreläsningar ges på Artisten, på Göteborgs-Operan, på Atalante etc., som ett sätt att och med avsikt att öppna upp för dansen, att förbereda för dansen.

Parallellt vill jag understryka det som redan sker nämligen att filmen bjuder upp dansen med fler möjligheter att indirekt fokusera på dansen. Till detta vill jag föreslå

- g.** Att Göteborgs Universitet startar ett kvalificerat forskningsprojekt i dans väl förankrat i minst ett annat EU land. Ett kvalificerat forskningsprojekt skulle i helheten av vad som här föreslås vidga det dynamiska spannet och så förbättra möjligheterna för icke förutsägbara skeenden att ta plats. Det skulle också vara ett sätt att flagga för att Göteborgs Universitet avser ta plats på dansens Europakarta.

Vad gäller genomförande av dansplattformar, mentorskap och vissa former av projekt vill jag föreslå att Västra Götalandsregionen direkt genom sitt kulturkontor eller genom Danskontoret upphandlar tjänster från ”dansscenen” i Göteborg. En dansplattform är det flera parter i Göteborg som skulle kunna genomföra.

Likaså finns i Göteborgs ”dansscen” personer som är lämpade att vara mentorer och/eller är kapabla projekthantering. Ett förfarande med upphandling av vissa tjänster skulle stärka det entreprenörskap som redan finns i Göteborg och uppmuntra dess tillväxt.

Den flora av dansutbildningar som idag finns i Göteborg och till vilken nya vill etablera sig förtjänar en kommentar. Balettakademien ger treårig postgymnasial yrkesutbildning i danslinje och i musikinlinje. Skolan är väl förankrad i Göteborg och dess elever finner arbete både

i Göteborg, Sverige och utomlands. Göteborgs Universitet bedriver också musikalartistutbildning men ännu inte dansutbildning, som föreslås ovan, 9.e. Härutöver finns Dansforum med tre-årig yrkesdansutbildning, som säger sig utbilda för marknadens behov.

Af kultur bedriver med Danscentrum Väst Kulturverkstaden med särskilt profilerade utbildningar för dem som redan har en grund att stå på. Svenska Balettskolan finns på grundskolenivå i Göteborg och vill också finnas på gymnasienivå. På Angeredsgymnasiet finns dans som estetiskt program och förberedande yrkesutbildning i modern dans.

Mängden utbildningar är en storhet, var den utbildade står efter genomgången yrkesutbildning är en annan storhet. Marknadens omfång och krav en tredje osv. Att som ung ge all kraft åt att realisera sin dröm måste få vara viktigt, men när en ung människa står där efter genomgången yrkesutbildning och inte når sin dröm, hur ska hon agera då och hur ska samhället agera.

Om utbildning i dans och konstarten dans inte längre hänger ihop vem ska reglera förhållandet dem emellan. Vad är medel och vad är mål? Värdesätter samhället bara målet dans med medlet dans? Måste vägen till en konstart vara den smalast tänkbara eller får den vara bred och generös mot dem som vill gå den.

I storstaden Göteborg finns idag en generös hållning till att utbilda sig i dans och den kommer aldrig att bli ett problem om det professionella konstrådet är utsatt för både publik, kritik och debatt i en öppen och tillräckligt stor samhällsrymd. Det är för att uppnå denna situation som resurser ska prioriteras mot dans i det offentliga rummet så att vi där enkelt kan mäta dess betydelse i oss själva och med andra i samtal och debatt om oss själva.

Det är samtidigt en förvånande verklighet som visar sig i mängden dans(ar)utbildningar. Färdigutbildad möter dansaren en liten och trång arbetsmarknad, ett omkringliggande samhälle med föga förståelse, kunskap och respekt för konstområdet, ett yrkesliv som sliter på kroppen och som ofta tidigt ger skador, ställt mot

utbildningslängd ett av de sämst betalda yrkena och med inga eller usla pensionsförmåner.

Vad är tjusningen som obestridligen finns där. Hur kan det vara att vi vet så lite om något som vi alla bär på. Det måste vara fenomenet den dansande människan som är den stora gåtan i och utanför konstdimensionen.

10. Dans som medel för personlig utveckling, i skola, i social samvaro etc

Vad är det i ett barn eller tonåring som så absolut vill dansa. Vad är det för erövring som ett barn eller en ung människa instinktivt känner finns i dansen och som de ger sig åt i okuvlig energi och med den koncentration en vuxen människa avundas dem. Vad finns att upptäcka. Vad finns att erövra. Vad är det som kan identifieras.

En hemlighet i kroppens rörelser, i samspelet mellan kroppens rörelser i rymden, i kroppens rörelser i rymden och i rymdens rörelser runt kroppen och allt detta rytmiserat i den dimension vi kallar tid, men vad är då tid. För vår verklighetsuppfattning, för vår förmåga att genom-

föra ett liv tillsammans med andra i familj och samhälle, vad är det vi upplever genom dansen. Vad är viktigt?

Är det mötet med min egen kropp, som är öppningen mot dansen, eller är det en dansföreställning jag djupt i mig själv deltog i, eller är mötena likvärdiga. Mötet med dans i skolan finns i en dimension

och mötet med danskonst finns i en annan dimension. Om mötet är likvärdigt så händer detta i en individ helt utanför vår möjlighet att kontrollera. Vår enda möjlighet är respekt för dem vi älskar men inte äger.

Dansen fångar upp oss här eller där men den är inte ett måste. Det finns alltid alternativa vägar. Dansen finns för att den hjälper till att lösa problem som måste lösas och i den meningen kan man säga att dansen är nyttig, men den är inte vårt påfund. Vi har inte uppfunnit den eller upptäckt den. Den är en del av oss och skall förstås som sådan. Genom den kan vi växa i oss själva, möta andra människor, hela oss och i konstdimensionen möta en värld i världen.

11. Tidplan för snabb uppbyggnad av Danskotoret och dess koppling till den nationella dansbiennalen 2006, som Västra Götalandsregionen beslutat vara värd för

I den tidplan som nu diskuteras har den nationella dansbiennalen placerats sent på våren 2006. Det är nu två år till dess och förberedelsearbetet borde redan nu vara igång. På ett plan är det dock redan igångsatt. Vid den nationella dansbiennalen i Skåne, 22-25/4 2004 var ett flertal representanter från Västra Götalandsregionen närvarande och alla väl medvetna om att nästa nationella dansbiennial är det Västra Götalandsregionen som är värd för.

Förberedelsearbete måste dock påbörjas redan efter sommaren och ett praktiskt scenario kunde vara att Västra Götalandsregionens bägge danskonsulenter omlokaliseras till ett Göteborgskontor och att en producent/projektledare anställs till samma arbetsplats för dansbiennalen.

Denna rörelse kan också förstås som ett första steg mot det danskontor som här föreslås inrättas utan att den formellt rymmer mer än en projektanställning och att de regionala danskonsulenterna arbetar med Göteborg som bas. Det är ett osökt tillfälle att i förberedelsearbetet för den nationella dansbiennalen 2006 bygga upp och etablera här föreslaget danskontor eller omvänt att det nyinrättade Danskotoret får uppdraget att förbereda dansbiennalen.

I den nationella handlingsplan för dansen som Kulturrådet nu arbetar med ligger Västra Götalandsregionen först ut och värdskapet för dansbiennalen 2006 blir därför indirekt ett modellarbete i den nya nationella handlingsplanen för dans och däri möjligheten till samarbete med KUR på en eller flera punkter.

12. Tidplan i strategi för utveckling och tillväxt av dans i Västra Götalandsregionen

2004 Projektledare för dansbiennalen 2006 anställs och samlokaliseras med de regionala danskonsulenterna i Göteborg.

2005 Västra Götalandsregionens danskontor inrättas i Göteborg och dess uppbyggnad påbörjas parallellt med det redan tidigare påbörjade planeringsarbetet för dansbiennial 2006.

2005 Västra Götalandsregionens kulturkontor handlar upp dansplattform för hösten 2005 och förbereder upphandling av mentor(er) och produktionshjälp.

2005 Västra Götalandsregionens danskontor hittar och initierar samproduktionsprojekt i residens såväl i regionen som i storstaden Göteborg.

2005 GöteborgsOperan påbörjar reguljärt användande av sin lilla scen för egenproducerad musikal och balett, bjuder in Älvsborgsteaterns dansproduktion att gästspela och en fri dansproduktion att gästspela.

2005 Göteborgs universitet påbörjar 5 och 10 poängskurser i dansteori och igångsätter internationellt förankrat forskningsprojekt.

2006 Göteborgs stadsteater börjar producera dans och presentera dansgästspel.

2006 Projekt mellan utbildning och professionell dans påbörjas mellan befintliga verksamheter.

2006 Dansbiennial 2006 visar på resultat och inriktningar av flertalet av de förslag som ställs fram i mål och handlingsplanen.

Ovanstående beskriver en uppstart över en tvåårsperiod som därefter följs upp i fördjupning på respektive punkt varur utveckling och tillväxt påbörjas under perioden 2007-2009. Reell utvecklings- och tillväxtperiod är 2010-2014.

13. Lista över alla förslag i handlingsplanen

- A** Övergripande mål och verksamhetsmål.
- B** Inrättande av Västra Götalandsregionens danskontor och dess arbetssätt.
- C** Samproduktion i residens som modell för såväl Västra Götalandsregionen som storstaden Göteborg.
- D** Förslag om samarbete mellan Danskotoret och Västsvenska Teater och Dans.
- E** Publikarbete m.fl. ges högre prioritet.
- F** Göteborgs stadsteater får uppdrag för dans.
- G** GöteborgsOperan tar sin lilla scen i kontinuerligt bruk.
- H** En västsvensk dansplattform inrättas.
- I** Produktionshjälp för icke etablerade koreografer.
- J** Mentor för de unga, nya kreatörerna.
- K** Projektverksamhet som väver samman utbildning och yrkesliv.
- L** Göteborgs Universitet projekterar för studier i ämnet dans och ger i väntan därpå
- M** 5 och 10 poängskurser i dansteori samt
- N** initierar ett forskningsprojekt med fotfäste i minst ett annat EU land.
- O** En möjlig samlokalisering för Göteborgs danskonsulent i Danskotoret.
- P** Förankringsarbete i och kring Göteborgs internationella dans och teaterfestival.
- Q** Upphandling av vissa tjänster.

14. Summering och efterord

Här ovan presenteras flertalet förslag. Somliga med större konsekvenser i ekonomi och verksamhet andra med mindre. Danskotorets systematiska arbete i hela regionen. Valet av samproduktion i residens. Ett dansuppdrag åt Göteborgs stadsteater eller dansplattformar och mentorskap. Det viktiga är mångfalden: att dansen knuffas in, lyfts upp, dras med, installeras, kritiserar, ses med nya ögon etc.

Om utveckling och tillväxt ska sätta fart behöver så mycket hända på så många olika håll samtidigt att jag plötsligt befinner mig mitt i ett skeende och inte i en styrhytt utanför. Därför är igångsättandet viktigt. Jag vill helt enkelt vara i min styrhytt inte utanför den men uppgiften är att jag måste sätta igång mer än jag kan styra och med detta kommer att jag måste tillåta många fler att tycka och göra och tänka i dans. Det är inte eftersträvansvärt att allt ska vara så välordnat. En "dansscen" på frammarsch är också stökig och bråkig och ska så vara.

Vad gäller de ekonomiska konsekvenserna av förslaget är vissa förslag väl synliga och därför lätta att räkna på medan andra exempelvis samproduktion i residens är större eller mindre beroende på hur många och hur stora. Det danskontor som föreslås inrättas är väl kvalificerat att räkna på detta och ska allmänt kunna estimerar och budgetera kostnader för varjehanda projekt.

15. Lista över alla personer jag mött i samtal om mål och handlingsplanen

Jag har mottagit mitt uppdrag av Västra Götalandsregionens kulturchef **Kerstin Quentzer** och haft Kultursekretariatets utredare för internationella frågor, teater och dans, **Lars Lundgren**, till hjälp under arbetets gång. Från Kultursekretariatet har också **Ann-Charlott Eklund** medverkat.

Ronnie Hallgren, Västsvenska Teater och Dans
Kevin Irving, GöteborgsOperan
Liselott Berg, GöteborgsOperan
Dag Hallberg, Göteborgs stadsteater
Birgitta Winnberg, Pusterviksteatern och Göteborgs internationella dans och teaterfestival
Göran du Rées, Göteborgs Universitet
Christina Molander, koordinatör Dansnät Sverige
Vivi-Anne Nilsson, Kommunalförbänd Göteborg, Västra Götalandsregionen (s)
Kenneth Orrgren, GöteborgsOperan
Anders Söderling, Konserthuset i Vara
Eva Persson, Regional danskonsulent, Västra Götalandsregionen
Katarina Hultin, Regional danskonsulent, Västra Götalandsregionen
Marika Hedemyr, Dansbyrån
Erika Harlitz, Dansbyrån
Gugge Sandström, Folkteatern
Lars Berg, Västsvenska Teater och Dans
Therese Finné Holmberg, Danscentrum Väst
Ann Blomqvist, Danscentrum Väst
Maria Mebius-Shröder, Danscentrum Väst
Bronja Novak, Danscentrum Väst
Ami Skånberg-Dahlstedt, Danscentrum Väst
Pia Areblad, Skådebanan
Lars Nordström, Västra Götalandsregionens Kulturnämnds ordförande (fp)
Jasenko Selimovic, Göteborgs stadsteater
Margita Björklund, Göteborgs kommun (fp)
Hans Renström, Volvo
Peter Rydell, Föreningsparbanken
Jonas Andersson, Framtidens Kultur
Ulrika Carlsson, Kommunalförbänd Skövde, Västra Götalandsregionen (c)
Anders Ericsson, Kultursekreterare, Skövde

Britt Larsson, Teaterföreningen, Skövde
Stellan Hedendahl, Kultursekreterare, Uddevalla
Gun Lund, 24 kvadrat
Lars Persson, 24 kvadrat
Niklas Rydén, Atalante
Eva Ingemarsson, Atalante
Anders Källström, Västsvenska industri och handelskammaren
Lis Hellström Sveningsson, Danskritiker
Eva Nässén, Göteborgs Universitet
Astrid von Rosen, Konstnär
Christina Hjort, Göteborgs kommun
Bo Westerholm, Balettkademien, Göteborg
Florin Muntoiu, Balettkademien, Göteborg
Viveca Hallberg, KUR
Benny Marcel, KUR
Kristina Rennerstedt, KUR
Kent Johansson, Västra Götalandsregionen (c)

Västra Götalandsregionens Kulturnämnds arbetsgrupp för Teater, Dans och Musik:

Benita Nilsson, ordf. (fp)
Ulf Olsson (s)
Beatrice Toll (s)
Otto Linton (m)
Lena Jagers Bladini (v)

Ett stort tack till var och en av er, som alla givit mig av er tid och så givit mig den förankring i Västra Götalandsregionen att jag kunnat skriva denna mål och handlingsplan för dans. Det har varit ett nöje.